Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-09-04

LS 2018-0632

Regionstyrelsen

Motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord m. fl. (V) om att göra utbildningen om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord m. fl. (V) har lämnat en motion till fullmäktige om att Region Stockholm ska göra utbildningen om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att besluta följande.

Motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens motivering.

Regionrådsberedningens motivering

Motionärerna lyfter ett viktigt kompetensområde för hälso- och sjukvårdens medarbetare. Forskning visar att kunskap om våld i nära relationer är en förutsättning för att hälso- och sjukvården ska upptäcka personer, såväl vuxna som barn, som utsatts för eller bevittnat våld. Region Stockholm arbetar därför på flera olika plan för att säkerställa att kunskap om våld i nära relationer finns hos regionens hälso- och sjukvårdsverksamheter.

Enligt Socialstyrelsens (SoS) föreskrifter och allmänna råd, *Våld i nära relation* (SOSFS 2014:4), är det vårdgivarens skyldighet att fastställa de rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta. Ett stöd i arbetet är till exempel det vårdprogram som Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) tagit fram. I vårdprogrammet finns tydliga riktlinjer för såväl sjukvårdens som verksamhetschefernas ansvar vid våld i nära relationer, utifrån SOSFS: 2014:4.

Därtill utgör Akademiskt primärvårdscentrum (APC) ett stöd för regionens verksamheter. De har bland annat i uppdrag att förse hälso- och sjukvården

samt tandvården med kunskap om våld i nära relationer. De insatser som APC erbjuder, utgår från det regionala vårdprogrammet. Insatserna sker i form av till exempel fortbildnings- och utbildningsinsatser, kunskaps- och metodutveckling samt forskning.

Den webbutbildning som motionärerna hänvisar till har i stycken hunnit bli inaktuell. Ett arbete med att uppdatera utbildningen pågår. Till dess att utbildningen hunnit bli uppdaterad hänvisas i stället till en webbutbildning som Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) tagit fram.

Slutligen, det är respektive verksamhet och dessas chefer som ansvarar för att medarbetarna besitter den kompetens som verksamhetsuppdraget kräver. Prioritering av specifika utbildningsinsatser eller beslut om obligatoriska utbildningar bör således ske av respektive verksamhetschef utifrån medarbetarnas och verksamheternas behov.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:23
Hälso-och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 14 maj 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 25 april 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 7 juni 2019

Irene Svenonius

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Strategisk kompetensförsörjning
Katrin Kopp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-07-29

LS 2018-0632

Regionstyrelsen

Motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord m. fl. (V) om att göra utbildningen om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord m. fl. (V) har lämnat en motion till fullmäktige om att Region Stockholm ska göra utbildningen om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:23
Hälso-och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 14 maj 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 25 april 2019
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 7 juni 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att besluta följande.

> Motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Birgitta Sevefjord m. fl. (V) föreslår i en motion att fullmäktige ska besluta att Region Stockholms webbutbildning om våld i nära relationer ska bli obligatorisk för chefer inom vården.

Regionledningskontoret konstaterar att genom det arbete som enheten Våld i nära relationer inom Akademiskt primärvårdscentrum, Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO), genomför finns goda förutsättningar att

säkerställa rätt kompetens inom området. Den webbaserade utbildning som omtalas i motionen har hunnit bli inaktuell i vissa delar. En ny webbutbildning med bland annat uppdaterad pedagogik och sakinnehåll är under framtagande och kommer att kunna erbjudas hela hälso- sjukvården och tandvården. Innan denna webbutbildning är färdigställd hänvisas till Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) webbutbildning.

Regionledningskontoret föreslår att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Birgitta Sevefjord m. fl. (V) har till regionfullmäktige lämnat en motion i vilken föreslås att regionfullmäktige beslutar att regionens webbutbildning om våld i nära relationer blir obligatorisk för chefer inom vården.

Enheten Våld i nära relationer är en enhet inom Akademiskt Primärvårdscentrum, SLSO. Enhetens uppdrag är att förse hälso- och sjukvården och tandvården inom Region Stockholm med kunskap om våld i nära relationer, i syfte att öka vårdpersonalens beredskap i mötet med vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld i nära relationer.

Ärendet har remitterats till hälso-och sjukvårdsnämnden samt till Stockholms läns sjukvårdsområde. Nämndernas remissvar har beaktats i regionledningskontorets förslag till yttrande nedan.

Överväganden
Forskning visar att kunskap om våld är en förutsättning för att hälso- och sjukvården ska upptäcka våldsutsatthet hos vuxna och barn samt barn som bevittnat våld. Inom Region Stockholm arbetas med stöd och kunskap till hälso-och sjukvården på flera olika vis. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd Våld i nära relation (SOSFS 2014:4) ska vårdgivaren själv fastställa de rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Som stöd i det arbetet har SLSO tagit fram ett vårdprogram om våld i nära relationer. I det regionala vårdprogrammet finns tydliga riktlinjer för vårdens ansvar och också tydliga anvisningar kring hur verksamhetschefers ansvar ser ut utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Som stöd finns också Akademiskt primärvårdscentrum (APC) som har i uppdrag att förse hälso- och sjukvården och tandvården med kunskap om våld i nära relationer. De utbildnings- och utvecklingsinsatser som enheten Våld i nära relationer erbjuder utgår från Regionalt vårdprogram 2019, som enheten ansvarat för att ta fram och framöver uppdatera. Detta sker genom

utbildning, fortbildning, kunskaps- och metodutveckling, informationsspridning, utveckling av samverkan med andra aktörer samt forskning. Webbutbildningar är ett sätt att stärka kunskapen om våldsutsatthet.

Den webbaserade utbildning som omtalas i motionen har hunnit bli inaktuell i vissa delar. En ny webbutbildning med bland annat uppdaterad pedagogik och sakinnehåll är under framtagande och kommer att kunna erbjudas hela hälso- sjukvården och tandvården. Innan denna webbutbildning är färdigställd hänvisas till Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) webbutbildning.

Regionledningskontoret delar motionärernas uppfattning att det är viktigt med hög kompetens om våld i nära relationer i hälso- och sjukvårdsverksamheter. Genom det arbete som vårdgivaren genomför med stöd av enheten Våld i nära relationer inom Akademiskt primärvårdscentrum finns goda förutsättningar för verksamheterna att säkerställa rätt kompetens inom området.

Respektive verksamhet ansvarar för att medarbetarna besitter den kompetens som krävs för uppdraget. Regionledningskontoret konstaterar att en webbutbildning är ett komplement till andra kompetenshöjande satsningar i arbetet med våld i nära relationer. Prioritering av specifika satsningar och beslut om obligatoriska utbildningar görs utifrån de behov som verksamheten har av ansvariga chefer. Med hänvisning till ovanstående föreslår regionledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Den nya webbutbildning om våld i nära relationer som är under framtagande och kommer att kunna erbjudas hela hälso- sjukvården och tandvården föranleder inga ytterligare kostnader än vad som redan är inplanerat.

Regiondirektör
Carina Lundberg Uudelepp

Tf. HR-direktör
Carl Rydingstam

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
SLSO

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-07-29

Ankom
Stockholms läns landsting
2018 -05- 08
Dnr LS 2018-0632

2018-23

Stockholms läns landsting

Stockholms läns landsting
2018-05-08

Motion av Birgitta Sevefjord (V) m fl om att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården

Våld i nära relationer är ett stort hot mot folkhälsan. Kvinnor är mest utsatta, men även män drabbas. Enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) utsätts var fjärde kvinna och var sjätte man för våld av en närstående någon gång i livet. Cirka 30 000 ärenden/år inkommer till polisen, men mörkertalet är stort.

Hälso- och sjukvården kommer ständigt i kontakt med våldsutsatta. Många berättar dock inte om det våld och de sexuella övergrepp som de utsatts för av närstående. Få söker vård för trauma orsakad av misshandel och de som söker berättar inte alltid om vad som orsakat skadorna. De flesta söker för diffusa besvär som huvudvärk, ätstörningar eller depression. Att berätta om sin situation vid ett kort läkarbesök kan framstå som ett oöverstigligt hinder för många. De våldsutsatta vet inte heller alltid själva om att de kan få hjälp av hälso- och sjukvården. Det är därför av yttersta vikt att personalen inom vården vet hur de ska agera för att möjliggöra för våldsutsatta att berätta om sin situation, vilka frågor de ska ställa och vilka tecken de ska vara vaksamma på.

Akademiskt primärvårdscentrum (APC) har ett uppdrag inom landstinget att arbeta med kompetenshöjande insatser gällande våld i nära relationer. Arbetet sker framförallt genom fortbildningsinsatser såsom verksamhetsförlagda utbildningar och en webbaserad utbildning som finns tillgänglig genom Lärtorget. Kursen är öppen och kan genomföras av alla som är intresserade. Den innehåller bland annat ett avsnitt som speciellt riktar sig till chefer.

Utmaningen är att nå ut med information till vårdpersonalen om att kursen finns. Danderyds sjukhus var med i arbetet med att ta fram utbildningen och där är den obligatorisk för medarbetarna.

För att arbetet mot våld i nära relationer ska få effekt är det viktigt att kursen når ut till de medarbetare som behöver kunskap om frågorna i sitt dagliga arbete. Det är cheferna inom vården som ansvarar för att upprätthålla en hög kompetensnivå hos sin personal. Cheferna är alltså nyckelpersoner i arbetet för att nå ut med kursen bland landstingets medarbetare. För att stärka arbetet mot våld i nära relationer menar Vänsterpartiet därför att det borde vara obligatoriskt för chefer inom vården i länet att genomgå webbkursen, så att de kan arbeta för att sprida kunskapen vidare bland övrig personal.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta:

att landstingets webbaserade utbildning om våld i nära relationer ska vara obligatorisk för alla chefer inom vården i länet

Birgitta Sevefjord (V)

Catarina Wahlgren (V)

Jonas Lindberg (V)

Thomas Magnusson (V)

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2019-05-14

§ 95
Yttrande över motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord (V) med flera om att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården

HSN 2019-0675

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården. I motionen föreslår Birgitta Sevefjord (V) med flera att göra en webbutbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer i vården.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord (V) med flera

Yrkanden

Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
Jonas Lindberg (V) yrkar med instämmande av Talla Alkurdi (S) bifall till motionen.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till regionstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande.

Reservation

Jonas Lindberg (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Talla Alkurdi (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Mika Fogelberg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-04-25

HSN 2019-0675

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord (V) med flera om att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården. I motionen föreslår Birgitta Sevefjord (V) med flera att göra en webbutbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer i vården.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:23 av Birgitta Sevefjord (V) med flera

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till regionstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

I motionen föreslår Birgitta Sevefjord (V) med flera att Region Stockholm ska göra webbutbildningen våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården. En webbaserad utbildning om våld i nära relationer har tagits fram av dåvarande kunskapsteam våld i nära relationer tillsammans med Danderyds sjukhus. Utbildningen finns tillgänglig genom Lärtorget och är öppen för alla som är intresserade.

Överväganden
Forskning visar att kunskap om våld är en förutsättning för att hälso- och sjukvården ska upptäcka våldsutsatthet hos vuxna och barn samt barn som bevittnat våld. Region Stockholm arbetar med stöd och kunskap till hälso- och sjukvården på flera olika vis, bland annat genom webbutbildningen om våld i nära relationer.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd Våld i nära relation (SOSFS 2014:4) ska vårdgivaren själv fastställa de rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Som stöd i det arbetet har Region Stockholm tagit fram ett vårdprogram om våld i nära relationer. Vårdprogrammet besvarar frågan om varför hälso- och sjukvården behöver ha kunskaper om våld, hur man ska upptäcka våldsutsatthet och hur man ska ta hand om svaret. Som stöd finns också Akademiskt primärvårdscentrum (APC) som har i uppdrag att förse hälso- och sjukvården och tandvården med kunskap om våld i nära relationer. Detta sker genom utbildning, fortbildning, kunskaps- och metodutveckling, informationsspridning, utveckling av samverkan med andra aktörer samt forskning.

Webbutbildningar är ett sätt att stärka kunskapen om våldsutsatthet. Idag finns, utöver Region Stockholms utbildning, flera öppna utbildningar som tagits fram av bl.a. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och Socialstyrelsen, om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck som är tillgängliga för hälso- och sjukvården.

Frågan om en obligatorisk utbildning är väl ställd och kunskap om våldsutsatthet är viktig, förvaltningen menar dock att kunskap kan inhämtas från olika håll och där olika webbutbildningar kan vara en källa av flera till kunskap. Idag erbjuder Region Stockholm, förutom utbildning, handledning och implementeringsstöd genom enheten Våld i nära relationer vid Akademiskt primärvårdscentrum. Utöver det finns det både nationella och regionala riktlinjer för arbetet med våld i nära relationer.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget får inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget får oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Förslaget får oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget får oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget medför oförändrade administrativa konsekvenser för vårdgivarna.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2019-04-25

Region Stockholm
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm
Sverige

2019-06-07

Yttrande över motion 2018:23 om att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården, SLSO 19-501, LS 2018-0632

Enheten Våld i nära relationer vid Akademiskt Primärvårdscentrum (APC) har av Region Stockholm fått i uppdrag att yttra sig över Birgitta Sevefjords m.fl motion om att göra utbildning om våld i nära relationer obligatorisk för chefer inom vården.

Enheten Våld i nära relationer är en enhet inom Akademiskt Primärvårdscentrum. Enhetens uppdrag är att förse hälso- och sjukvården och tandvården inom Region Stockholm med kunskap om våld i nära relationer, i styfte att öka vårdpersonalens beredskap i mötet med vuxna och barn som är, eller har varit utsatta för våld mot närstående.

Enheten Våld i nära relationer har idag fem personer anställda. Vid enheten bedrivs utbildnings- utvecklings- och implementeringsverksamhet inom olika delar av vården, och forskningsverksamheten är under uppbyggnad. APC är en USVenhet (universitetssjukvårdsenhet), vilket bland annat innebär att den verksamhet som bedrivs ska vara evidensbaserad och forskningsförankrad. Då det till stora delar saknas forskningsmässigt underlag för hur man inom vården på bästa sätt kan fånga upp personer som lever med våld, startar enheten inom kort ett större forskningsrojekt med fokus på detta.

De utbildnings- och utvecklingsinsatser som enheten erbjuder utgår från Regionalt vårdprogram 2019, som enheten ansvarat för att skriva och framöver uppdatera. I det regionala vårdprogrammet finns tydliga riktlinjer för vårdens ansvar och också tydliga anvisningar kring hur verksamhetschefers ansvar ser ut utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Bland annat står det att:

- verksamhetschefen ska tillse att vårdprogrammet implementeras och vårdrutiner skapas
- verksamhetschefen ska tillse att hälso- och sjukvårdspersonalens kompetens och arbetssätt kvalitetssäkras
- verksamhetschefen ska utarbeta samverkansrutiner internt och externt med andra verksamhetsområden inom hälso- och sjukvården, tandvården, socialtjänst och polis

Enheten Våld i nära relationers uppdrag omfattar såväl medarbetare som chefer. Cheferna är centrala personer vad gäller etablering av rutiner och organisatorisk kunskapsöverföring. De utbildningsinsatser som enheten hittills genomfört omfattar vanligtivs såväl chefer som medarbetare. När det gäller implementering och kvalitetssäkring är ledningens acceptans och deltagande självklart helt avgörande.

Den webbaserade utbildning som omtalas i motionen är numera borttagen och kommer att ersättas av en ny och uppdaterad webbutbildning som kommer att kunna erbjudas hela hälso- sjukvården och tandvården. Innan denna webbutbildning är färdigsställd hänvisar vi till NCK:s webbutbildning. Enheten Våld i nära relationer erbjuder vidare olika slags verksamhetsförlagda utbildningar inom området. Våra utbildningar skräddarsys utifrån behov men har en gemensam basstruktur som kan byggas ut och fördjupas eller riktas mot en speciell personalkategori, vårdenhet eller till chefer.

Enheten Våld i nära relationer ser ett stort behov av ubildning inom området våld i nära relationer inom olika delar av vården. Vi ser att såväl chefer som medarbetare inom hälso- och sjukvården upplever okunskap kring upptäckt, bemötande, handläggning, hänvisning och dokumentation som hinder för att fråga om våld. Vi ser att det finns systemiska brister för att arbeta systematiskt med att upptäcka våld inom hälso-och sjukvården och att ledarskap i detta är en central faktor.

Ylva Elvin-Nowak
Fil dr, leg psykoterapeut
Biträdande verksamhetschef, Akademiskt Primärvårdscentrum
Enhetschef Enheten Våld i nära relationer